

UNDERSØGELSE AF VIDEOAFHØRING AF BØRN I SÆDELIGHEDSSAGER

1. Indledning

Til brug for en redegørelse om, hvordan de nye retningslinier for gennemførelse af videoafhøring af børn, der blev fastsat i 2003, fungerer i praksis, har Rigsadvokaten anmodet politimestrene og politidirektøren om, at der for samtlige videoafhøringer af børn, der er gennemført i perioden 1. oktober 2003 til 1. juli 2004, udfyldes et særligt oplysningsskema. Denne undersøgelse er baseret på oplysninger, der fremgår af disse skemaer.

2. Undersøgelsesmateriale

Der er indkommet i alt 211 skemaer med oplysninger om videoafhøring af børn.

Heraf vedrører 5 videoafhøringer anden kriminalitet end seksuelle overgreb mod børn. To af disse afhøringer drejer sig om 5-årige piger, der blev afhørt i en sag om frihedsberøvelse efter straffelovens § 261, to andre vidneafhøringer angår en sag om drabsforsøg, og den sidste afhøring angår undersøgelse af brand, hvor barnets familie er omkommet.

14 videoafhøringer, der vedrører sædelighedskriminalitet over for børn, er foretaget af børn, der har afgivet forklaringer som vidner, men som ikke selv er forurettede i sagen.

Disse i alt 19 sager vil ikke blive omtalt yderligere i det følgende, idet redegørelsen primært angår videoafhøring af forurettede børn i sædelighedssager. Det egentlige undersøgelsesmateriale omfatter således alene de 192 første videoafhøringer af forurettede børn i sædelighedssager. Der er i 14 tilfælde foretaget genafhøringer af børnene. Disse genafhøringer behandles separat nedenfor.

Tabel 1. Sager fordelt efter antal videoafhøringer.

	Antal sager	%	Antal afhøringer	%
1 videoafhøring	124	84	124	65
2 videoafhøringer	16	11	32	17
3 videoafhøringer	4	3	12	6
4 videoafhøringer	2	1	8	4
7 videoafhøringer	1	1	7	4
9 videoafhøringer	1	1	9	5
I alt	148	100	192	100

En del af de sager, de 192 videoafhøringer angår, omfatter flere børn, som separat er blevet videoafhørt, jf. tabel 1. Undersøgelsesmateriale omfatter i alt 148 forskellige sædelighedssager.

Tabel 2. Sager og afhøringer fordelt efter politikreds.

Politikreds	Antal sager	%	Antal afhøringer	%
København	8	5,4	18	9,4
Frederiksberg	2	1,4	3	1,6
Gentofte	1	0,7	1	0,5
Lyngby	-	-	-	-
Gladsaxe	7	4,7	10	5,2
Hvidovre	4	2,7	4	2,1
Glostrup	7	4,7	8	4,2
Tårnby	-	-	-	-
Helsingør	3	2,0	3	1,6
Hillerød	6	4,1	9	4,7
Frederikssund	7	4,7	7	3,6
Roskilde	1	0,7	1	0,5
Køge	1	0,7	1	0,5
Holbæk	6	4,1	8	4,2
Kalundborg	1	0,7	1	0,5
Ringsted	2	1,4	2	1,0
Slagelse	3	2,0	3	1,6
Næstved	2	1,4	2	1,0
Vordingborg	1	0,7	1	0,5
Nykøbing F	-	-	-	-
Nakskov	3	2,0	3	1,6
Bornholm	4	2,7	10	5,2
Odense	5	3,4	6	3,1
Svendborg	3	2,0	3	1,6
Nyborg	4	2,7	7	3,6
Assens	2	1,4	2	1,0
Middelfart	-	-	-	-
Sønderborg	1	0,7	2	1,0
Gråsten	4	2,7	5	2,6
Tønder	-	-	-	-
Haderslev	7	4,7	8	4,2
Ribe	1	0,7	1	0,5
Esbjerg	6	4,1	7	3,6
Varde	1	0,7	1	0,5
Fredericia	3	2,0	3	1,6
Kolding	2	1,4	2	1,0
Vejle	2	1,4	3	1,6
Horsens	5	3,4	7	3,6
Herning	3	2,0	5	2,6
Ringkøbing	1	0,7	1	0,5
Holstebro	1	0,7	1	0,5
Århus	8	5,4	9	4,7
Odder	1	0,7	1	0,5
Silkeborg	1	0,7	1	0,5
Randers	4	2,7	7	3,6
Grenå	-	-	-	-
Viborg	-	-	-	-

Skive	2	1,4	2	1,0
Thisted	1	0,7	2	1,0
Løgstør	1	0,7	1	0,5
Ålborg	7	4,7	7	3,6
Hobro	1	0,7	1	0,5
Frederikshavn	1	0,7	1	0,5
Hjørring	1	0,7	1	0,5
I alt	148	100	192	100

Langt de fleste politikredse – nemlig 47 ud af de 54 politikredse – har gennemført videoafhøringer af børn. Som det ses af tabel 2, er fordelingen af sager med videoafhøringer ikke jævn, hvilket da heller ikke kan forventes med så ringe et antal sager.

3. Sagernes art

Knap halvdelen af afhøringerne angår sager med anden kønslig omgang end samleje (§ 224), mens knap en tredjedel drejer sig om blufærdighedskrænkelser (§ 232), jf. tabel 3. Derudover har der været afhøringer i et mindre antal incestsager, et mindre antal voldtægtssager, et mindre antal sager vedrørende samleje med barn samt et mindre antal sager vedrørende homoseksuelle seksualforbrydelser mod børn.

Tabel 3. Videoafhøringer fordelt efter kriminalitetens art.

	Antal afhøringer	%
Incest (§ 210)	13	6,8
Voldtægt (§ 216)	6	3,1
Samleje m. barn (§ 222)	9	4,7
Samleje m. plejebarn/stedbarn (§ 223)	1	0,5
Anden kønslig omgængelse (§ 224)	90	46,9
Homoseksualitet m. barn (§ 225)	11	5,7
Blufærdighedskrænkelser (§ 232)	59	30,7
Uoplyst	3	1,6
I alt	192	100

En analyse af sager, der omfatter flere børn, viser, at disse sager især hyppigt angår blufærdighedskrænkelser.

4. Afhørtes køn og alder

Af de 192 videoafhøringer angår mere end tre fjerdele (148) piger, mens 43 angår drenge. I en enkelt sag foreligger der ikke oplysninger om barnets køn.

Godt halvdelen af de afhørte børn var i alderen 6 til 9 år på afhøringsstidspunktet, jf. tabel 4, mens hvert femte barn var i alderen 3 til 5 år. Der har ikke været afhørt børn under 3 år. Knap hvert fjerde barn var mellem 10 og 12 år på afhøringsstidspunktet, og hvert tyvende var 13 år eller derover. Ma-

terialet omfatter i alt 8 afhøringer af personer over 15 år. Fem af disse personer angives at være mentalt retarderede eller at have psykiske problemer.¹

Tabel 4. Videoafhøringer fordelt efter de afhørtes alder.

	Antal børn	%
3-5 år	40	20,8
6-9 år	97	50,5
10-12 år	45	23,4
Over 12 år	10	5,2
I alt	192	100

5. Inden videoafhøringen

Inden videoafhøringen gennemføres, skal den, der skal foretage den senere afhøring, så vidt muligt have aflagt besøg hos det barn, der skal afhøres. Dette er sket i 135 tilfælde. I enkelte (12) tilfælde har den indledende kontakt med barnet fundet sted andre steder end i barnets hjem (på skolen eller politigården). I de øvrige 42 tilfælde har de afhørte børn ikke inden afhøringen haft kontakt med den, der skal afhøre dem.² Dette begrundes i 16 tilfælde med mangel på tid og i 11 tilfælde med, at politiet enten ikke har fundet det nødvendigt eller ikke har anset det for hensigtsmæssigt. I øvrige tilfælde begrundes det med, at forældrene har modsat sig besøg, at barnet ikke har kunnet træffes, eller at besøget ikke er foretaget af hensyn til barnet.

Det forventes endvidere, at afhøringen af barnet gennemføres inden for 7 dage efter, forbrydelsen er anmeldt til politiet. Denne frist er overholdt i knap en tredjedel (i absolutte tal: 62) af afhøringerne. I 58 pct. (111) af afhøringerne er videoafhøringen gennemført senest 2 uger efter anmeldelsestidspunktet, og i 78 pct. (149 afhøringer) er det sket senest 3 uger efter.

Begrundelsen for overskridelsen af 7-dages fristen for afhøring af barnet er først og fremmest tidsmæssige problemer af forskellig art. Sådanne vanskeligheder angives i 85 pct. af de sager, hvor afhøringen er foregået senere end 7 dage efter, anmeldelsen er indgivet. Andre begrundelser er praktiske problemer, at sagen startede som andet end en sædelighedsforbrydelse mod børn m.v.

6. Deltagere ved videoafhøringen

Ved godt halvdelen af afhøringerne (53 pct.) har der været en såkaldt tryghedsskabende person til stede. Det drejer sig hyppigt (i 41 pct. af afhøringerne med tryghedsskabende person til stede) om en lærer eller pædagog, som barnet kender, eller det drejer sig om familiemedlemmer eller plejefamilie (29 pct.). Det kan dog også være nogen fra de sociale myndigheder (16 pct.), der deltager i videoafhøringen, eller bekendte til familien (10 pct.).

¹ To af de afhørte er over 18 år. Den ene af disse angives at være autist. I det andet tilfælde noteres alene i sagen, at forbrydelsen er begået mange år tidligere.

² For de resterende tre afhøringer er det uoplyst, om der har været aflagt besøg hos barnet.

Der er videre oplyst, om en børnesagkyndig har bistået ved afhøringen. Ifølge skemaerne er dette sket ved hver 5. afhøring, men det er dog tvivlsomt, om det i alle tilfælde har været tale om en egentlig børnesagkyndig.

7. Forevisning af afhøring for den mistænkte/sigtede

Den mistænkte/sigtede har adgang til at få forevist videoafhøringen af barnet. Dette er da også sket i de fleste tilfælde (60 pct. af videoafhøringerne).³

I de tilfælde, hvor det ikke er sket, skyldes det hyppigt, at den mistænkte ikke har ønsket at se afhøringen (53 pct.), eller at påtale er opgivet (33 pct.).

Langt de fleste forevisninger af videoafhøringen er foregået hos politiet (73 pct.), men nogle forevisninger (15 pct.) er foregået hos den mistænkte/sigtedes advokat. I fire tilfælde er forevisningen sket i retten – i tre tilfælde i forbindelse med grundlovsforhør og i ét tilfælde under domsforhandlingen. I tre tilfælde, som angår samme sigtede, er det sket på sigtedes bopæl, hvor også forsvareren har været til stede. I ét tilfælde er det sket på den institution, den mistænkte/sigtede boede på. I de resterende fem tilfælde er forevisningsstedet uoplyst.

Kun i 10 af de 109 tilfælde, hvor den mistænkte/sigtede har ønsket at få forevist videoafhøringen, har dette givet anledning til problemer. For ni videoafhøringer, som angår samme mistænkte/sigtede, er problemet, at der er stillet krav om forevisning af videoafhøringen hos den mistænkte/sigtedes advokat, men at denne har haft begrænset tid hertil. I det sidste tilfælde har der været problemer med videooptagelsens lyd kvalitet.

I 60 pct. af sagerne er videoafhøringen forevist inden for to uger efter videoafhøringen af barnet, og i 84 pct. af sagerne er det sket inden for 4 uger. I to tilfælde er der gået mere end 3 måneder fra videoafhøringen til forevisningen for mistænkte/sigtede.

8. Genafhøring

I 10 tilfælde har den mistænkte/sigtede – eller dennes advokat – anmodet om, at der foretages en genafhøring af barnet. Anmodningen om genafhøring er i 7 tilfælde fremsat højst en uge efter forevisning af første afhøring (eller i tilfælde af ingen forevisning: efter første videoafhøring), mens der i de øvrige tre tilfælde er forløbet henholdsvis 20, 27 og 35 dage fra forevisning til anmodning om genafhøring.

I 5 af de tilfælde, hvor mistænkte/sigtede har anmodet om genafhøring, er denne alligevel ikke gennemført, enten fordi anmodningen senere er trukket tilbage (ét tilfælde), anmodningen er afslået (to tilfælde), sagen har skullet belyses mere, inden genafhøringen kunne gennemføres (ét tilfælde), eller – i ét tilfælde – fordi barnet ved første videoafhøring gav oplysninger, der har medført, at påtale er opgivet.⁴

---

³ Her bortses fra de tilfælde, hvor der ikke er identificeret en mistænkt, eller hvor efterforskningen er indstillet, fordi der ikke menes at være begået en forbrydelse, jf. tabel 5 nedenfor.

⁴ Dog kun for så vidt angår seksualforbrydelser over for ét af de børn, sigtelsen vedrører.

Ud over de sager, hvor den mistænkte/sigtede har anmodet om genafhøring, er der i yderligere 9 tilfælde foretaget genafhøring. Det er uoplyst, hvad årsagen til genafhøring har været i disse sager.

Sammenlagt er der således foretaget genafhøringer af 14 børn.⁵ Tretten af dem er genafhørt én gang, mens én har været det to gange.

9. Sagernes videre forløb

Som det ses af tabel 5, er der rejst tiltale i en fjerdedel af sagerne med videoafhøring. Andelen af sager, hvor tiltalespørgsmålet endnu ikke er afgjort, er på godt en femtedel, mens mere end en tredjedel af sagerne er resulteret i påtaleopgivelse. Dertil kommer enkelte sager, hvor efterforskningen er indstillet, da der ikke har foreligget tilstrækkelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, samt enkelte sager, hvor mistænkte ikke er identificeret.

Tabel 5. Sager med videoafhøringer fordelt efter, om tiltale er rejst eller ej.

	Antal	%
Efterforskningen indstillet, jf. retsplejelovens § 749, stk. 2	9	6,1
Mistænkte ikke identificeret	3	2,0
Påtale opgivet	53	35,8
Mistænkte identificeret, men tiltalespørgsmålet ikke afgjort	32	21,6
Tiltale rejst	37	25,0
Uoplyst	14	9,5
I alt	148	100

Der er i undersøgelsen spurgt, om videoafhøringen er blevet afspillet i retten. I 31 af de 37 sager, hvor der er rejst tiltale, er dette spørgsmål belyst. Det viser sig, at i 24 af sagerne er videoafhøringen afspillet i retten, mens det ikke er sket i de øvrige 7 sager. Sidstnævnte beror i 3 tilfælde på, at det drejer sig om tilståelsessager. Hvad der i øvrigt ligger til grund for, at videoafhøringen ikke er afspillet i retten, er ikke oplyst.

Det kan videre oplyses, at i 28 af de sager, hvor der er rejst tiltale, er der faldet dom. Af disse er 11 senere anket.

⁵ For nogle, men ikke alle genafhøringer, er der indsendt et separat skema med oplysninger om tid og sted m.v. Som nævnt indledningsvis, baseres denne redegørelse alene på den første videoafhøring af barnet.